
Держгеокадастру, так і територіальних громад, тому Держгеокадастр перебуває у постійній взаємодії із територіальними громадами. «Реформування Держгеокадастру орієнтоване, зокрема, на потреби громад та обсяг запланованих змін безпрецедентний – лише План заходів щодо адміністрування ДЗК на 2021–2022 роки передбачає 75 позицій, частину завдань сподіваємось передати на аутсорс наступного року. Зокрема, плануємо у найближчі тижні впровадити функціонал відображення на картографічній основі ДЗК орієнтовного розташування земельної ділянки, на яку надано дозвіл на розробку проекту землеустрою, на початку наступного року – функціонал внесення відомостей до ДЗК про функціональні зони. Ми усвідомлюємо всі проблемні питання та ставимо перед собою цілі та завдання та опрацюємо можливості забезпечення ресурсів для їх успішної реалізації», - зазначив Анатолій Мірошніченко [2].

Крім того, директор департаменту НДГД Держгеокадастру Андрій Галайда розпові про наявні інструменти оприлюднення даних на Національному геопорталі Національної інфраструктури геопросторових даних. На конференції відбулося підключення представників Пісочинської та Роганської громад, які поділилися своїм досвідом запровадження комплексних планів просторового планування територій та представили створені геопортали своїх громад. Програма АГРО підтримала два пілотні проекти – у Роганській та Пісочинській громадах для того, щоб на основі прийнятого закону про планування використання земель напрацювати кращі практики його втілення та допомогти іншим громадам, державі та донорським проектам максимально якісно впровадити новий, але такий корисний інструмент просторового планування.

Література:

1. Рекомендації щодо створення комплексних планів розвитку територій громад. 13 грудня 2021. URL: <https://form.typeform.com/to/EelUt8OA>
2. [Харківська обласна державна адміністрація](https://drive.google.com/drive/folders/). Презентації спікерів конференції: <https://drive.google.com/drive/folders/>

Наталія ДУГІЄНКО, Олександр ДУГІЄНКО
Запорізький національний університет

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ

Сьогодні серед головних стратегічних завдань сучасного технічно розвиненого суспільства безперечно важливе місце має належати управлінським рішенням щодо створення необхідних умов для екологічнобезпечного та раціонального використання природних ресурсів, для запобігання забрудненню довкілля та відтворення природних багатств, зокрема важливої його складової – земельних ресурсів. Особливий статус серед усіх категорій земель за цільовим призначенням мають землі сільськогосподарського призначення. Варто зазначити, що це найцінніша категорія, до складу якої входять найродючіші землі, що дають змогу виробляти сільськогосподарську продукцію. Саме тому питання раціонального використання земель сільськогосподарського призначення є надзвичайно актуальним. Раціональне землекористування – це економічно й екологічно обґрунтоване здійснення цілей при веденні сільськогосподарського виробництва з дотриманням вимог охорони земель та оптимальної взаємодії з природними факторами [1]. Однак, на жаль, досить часто прийняті рішення щодо використання земельних ресурсів не повною мірою відповідають вимогам раціонального природокористування, що є наслідком протиріччя загальнодержавних інтересів збереження якості ґрунтів країни та приватних інтересів отримання швидкого прибутку від сільськогосподарської діяльності.

Здійснення земельної реформи в Україні обумовлює докорінний перерозподіл земельних ресурсів, внаслідок чого виникло досить багато проблем щодо раціонального

використання земель. Наприклад, це вилучення земель сільськогосподарського призначення для потреб, не пов'язаних з веденням сільськогосподарського виробництва, використання земельних ресурсів без науково обґрунтованої системи правових, організаційних, економічних, технологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель. При прийнятті таких рішень виникають ризики безсистемного використання земельних ресурсів, зокрема, без прогнозування, планування та регулювання, а отже і управління раціональним використанням та охороною земель. Важливо також зазначити, що філософія земельної реформи полягає в тому, що вона має забезпечувати людям кращий рівень життя, основи соціальної справедливості. Однак, сьогодні земельна реформа ще не має таких соціально-економічних наслідків. Важливим залишається питання, що стосується об'єднаних територіальних громад, децентралізації владних повноважень.

Проведений аналіз сучасного стану та тенденцій використання земель у сільському господарстві свідчить, що Україна володіє потужним земельно-ресурсним потенціалом. Проте трансформація земельних відносин, яка триває понад чверть століття, внесла і продовжує вносити суттєві зміни у структуру земельного фонду України, способи й методи землекористування. Формування багатуокладного земельного ладу, який характеризується переважанням орендних відносин при використанні земель сільськогосподарського призначення, масовим ігноруванням агрокультури і монокультуризацією з метою одержання надприбутків у землеробстві, викликало масштабну деградацію ґрунтів. Викликає занепокоєння те, що сільське господарство у найближчій перспективі не буде спроможним підтримати безпечний баланс між виробництвом продовольства і людськими потребами. Деградація сільськогосподарських угідь набуває великих масштабів, зростає дефіцит вологи, викликають тривогу технології, що базуються на інтенсифікації. Окрім того, агроексперти зазначають, що у посівах українських аграріїв переважають культури, які є поглиначами, а не ґрунтоутворювачами. Усі вище перелічені причини призвели до того, що в українських ґрунтах у 2,4 рази менше поживних речовин, ніж у ґрунтах країн Європи [2]. До того ж застарілість інформації про стан ґрунтового покриву перешкоджає ефективному сільськогосподарському використанню земель та унеможливорює їхню охорону від деградації.

Таким чином, прийняті рішення щодо інтенсифікації землеробства, збільшення навантаження на земельні ресурси, безконтрольне застосування засобів хімізації в умовах низької технологічної культури призводять до негативних наслідків: погіршення якості ґрунтів, зниження їх родючості, розвитку ерозійних процесів. Діюча в даний час система охорони земель у сільському господарстві під впливом різних природних і економічних факторів, а також недостатньої уваги з боку держави не забезпечує їх раціонального використання. Сьогодні в Україні забезпечення раціонального використання та охорони земельних ресурсів у сільському господарстві базується на державному примусі, оскільки основним інструментом забезпечення виконання правової норми є інститут правової відповідальності. Проте, комплексне забезпечення охорони земель сільськогосподарського призначення складно реалізувати тільки за допомогою примусових заходів. Важливим економічним механізмом формування раціонального землекористування є матеріальне стимулювання, а саме забезпечення зацікавленості землекористувачів у здійсненні землеохоронної діяльності. При цьому необхідно застосовувати не лише покарання, але й заохочувальні заходи (податкових пільги).

Література:

1. Шевченко О.В. Економічна ефективність ґрунтоохоронних заходів при використанні земель сільськогосподарського призначення: дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.06 «Економіка природокористування і охорони навколишнього середовища» Київ. 2016. 327 с.
2. Збереження родючості ґрунтів як основи продовольчої безпеки краю URL: <https://cutt.ly/SVFrlPa>